

**Stanowisko Komitetu Nauk Geograficznych PAN z dnia 16 grudnia 2022 r.
w sprawie likwidacji Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie**

Komitet Nauk Geograficznych Polskiej Akademii Nauk z głębokim poruszeniem i niepokojem przyjął informację o likwidacji, z końcem stycznia 2023 r., Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie wraz z podległymi mu jednostkami organizacyjnymi. Nagła i nieskonsultowana decyzja – w tym z dyrekcją Instytutu, rozbija dobrze działające i zintegrowane naukowo-organizacyjnie środowisko geografów Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Ośrodek geograficzno-dydaktyczny w Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie tworzył się ponad 70 lat i z powodzeniem realizował swą misję, m.in. badań edukacyjno-geograficznych oraz kształcenia najlepszych kadr dla szkolnictwa różnych szczebli, w tym nauczycieli szkół podstawowych i średnich. Pracownicy naukowo-dydaktyczni z Instytutu podejmowali na tym polu owocną i ponadprzeciętną współpracę międzynarodową oraz wykazywali znaczną aktywność konferencyjno-wydawniczą. Wysiłek badawczy i organizacyjny ponad 70 pracowników, poczyniony zwłaszcza w ostatnich latach, skutkuje sukcesem w ocenie parametrycznej za lata 2017-2021. W tym uzyskana w wyniku oceny parametrycznej kategoria w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna umożliwiła, po raz pierwszy w historii ośrodka, przyznanie uprawnień habilitacyjnych w tej dyscyplinie. Instytut udowodnił też, że potrafi racjonalnie gospodarować środkami finansowymi, kończąc rok 2022 pokaźną nadwyżką przychodów nad wydatkami.

Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie stanowi przykład wzorowej współpracy i integracji geografii fizycznej oraz społeczno-ekonomicznej, które wskutek nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych zostały rozdzielone (dyscypliny: nauki o Ziemi i środowisku oraz geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna). Funkcjonowanie geografii fizycznej i geografii społeczno-ekonomicznej oraz gospodarki przestrzennej w jednej jednostce organizacyjnej umożliwia najbardziej efektywne prowadzenie badań geograficznych i ogólnogeograficznego kształcenia nauczycieli, które integrują pola badań przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych oraz jako nauki stosowanej, szczególnie pomocnej społeczeństwu. Badania geograficzne odgrywają poważną rolę między innymi w zdobywaniu wiedzy o współczesnym, coraz bardziej skomplikowanym i niepewnym świecie, rozwoju świadomości terytorialnej, a także kształtowania osobowości człowieka w duchu wartości cywilizacyjnych, obywatelskich i patriotycznych. Przypomnijmy, że doceniając rolę geografii, jako niezwykle istotnej dziedziny w odzyskaniu i utrzymaniu niepodległości Polski, obchody stulecia Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Roku Polskiej Geografii 2018 zostały niedawno objęte Patronatem Narodowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy w Stulecie Odzyskania Niepodległości.

Geografia stanowi ważny przedmiot nauczania w polskich szkołach i nie jest możliwe zastąpienie przekazywanej przez nią wiedzy żadnym innym przedmiotem. Geografia jest też jednym z najchętniej wybieranych przedmiotów na egzaminie maturalnym. Nasi młodzi geografowie od dziesięcioleci są na podium międzynarodowej Olimpiady Geograficznej.

Likwidacja Instytutu rujnuje ten dorobek i potencjał oraz zatracą możliwości jego twórczego wykorzystania. Spowoduje to zubożenie procesu badań nad edukacją, nauczaniem i wychowaniem w zakresie geografii w Polsce. Chcemy tu podkreślić, że Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, w zakresie organizacji i prowadzenia badań geograficzno-dydaktycznych, przygotowywania podstaw programowych oraz podręczników szkolnych, jest jednostką wiodącą w Polsce. Jedna niefortunna decyzja nie zatrzyma rozwoju geografii w całym kraju, ale znacząco ją zuboży, niszcząc tak silną i ważną jednostkę. Natomiast z pewnością wpłynie na osłabianie nauki w Polsce i wizerunku kraju.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, decyzję o likwidacji Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie odbieramy z głębokim niedowierzaniem i niezgodą, szczególnie, że dochodzą do nas niepokojące informacje o zwolnieniach pracowników o uznanym dorobku i osiągnięciach. W imieniu całego środowiska polskich geografów upominamy się i wnioskujemy o wycofanie się z niefortunnej decyzji likwidacyjnej i utrzymanie działalności Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie w dotychczasowej formule organizacyjnej. Nalegamy na zapewnienie ośrodkowi krakowskiemu warunków do dalszego rozwijania działalności dydaktycznej i badawczej w formie wydzielonej zintegrowanej jednostki w strukturach uczelni. Równocześnie popieramy apele wielu innych instytucji w tej bulwersującej sprawie, w tym m.in. stanowisko Polskiego Towarzystwa Geograficznego z dnia 25 listopada 2022 r.